

HRVATSKA RIJEČ

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

 Predplata van Šibenika
 — na tromjesečje 3 Kr. —
 — na godinu 6 Kr. —

 Predplata u Šibeniku
 sa donošanjem lista u kuću
 jednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

 Predplate i pisma šalju se
 Uredništvu. Nefrankirana sa
 pisma ne primaju. Rukopisi
 se ne vraćaju. Oglasi, pri-
 obćena pisma, zahvale itd.
 tiskaju se po 20 para redak
 — ili po pogodbi. —

Sastanak na Rieci.

Na 18. o. m. imali bi se sastati na Rieci odbor magjarske koalicije i naš, da uglove uvjete za sporazum Hrvata i Magjara. Ovaj sastanak mi smo željno očekivali i, u koliko je do nas, nastojali da bude što prije, a to jer smo želili da ne bude držan kasno, t. j. poslije nego se Beč sporazumi sa Magjarima. I u istinu izgledalo je da ćemo za kasniti, da će naime naš odbor doći u doticaj sa magjarskim, kad mu ne bi više trebalo i kad ne bi bio onomu ravnopravan. Međutim događaji se razvijaju nami u prilog. Naš odbor može još da uspjehom ugovara sa magjarskim, jer se i mi i Magjari nalazimo u istom položaju. I mi i oni smo podčinjeni jednoj i jednakoj sili. Ni mi ni oni se sobi nismo kadri, da se toj sili odhrvamo. Mi smo više puta naglasili, da je sporazum Hrvata i Magjara isto tako potrebiti nami kao i njima. Ni više ni manje. Dakle i šteta i korist mora da nam je jednaka. Ovo je činjenica, koju naš odbor treba da dobro drži na umu i radi sebe i radi obće narodne stvari. Cijela naša povijest dokaziva da Magjari nisu mogli ništa, ako nisu bili sporazumni sa Hrvatima; i obratno, kad su Hrvati bili protiv Magjarima, ovi su uvijek morali podležiti, a šteta je bila samo u tomu, što su i Hrvati uvijek odulili taj obći pritisk.

Lahko je njekim ter njekima pjevati o samostalnoj akciji Hrvata, koju da bi oni trebali u današnje doba zapodjenuti, ali ti pjevati nisu još dokazali uzroke, s kojih bi naša narodna dužnost bila boriti se danas protiv Magjarima samo za to, jer se oni nalaze u borbi protiv Beča.

Naše je mišljenje, da mi tu borbu moramo podpmagati i u koliko ona može pomoći našim narodnim zahtjevima. Koliko je Magjarima do svoje narodne slobode toliko je i nami. Hoće li oni da pobijede, da imaju saveznika, koji će im pomoći, treba da i sa svoje strane pruže sve ono, što savezniku treba dati. U ovom smislu mi smo uvijek shvaćali dogovore našeg odbora sa magjarskim, pa smo te dogovore želili i branili te narodu tumačili, da nam od njih ne može, ne smije biti nego korist. Mi smo i danas toga uvjerenja, pa bili bi u onom slučaju, kad bi se Magjari pokazali bahati, pa postavili neprihvatljive uslove. Mi mišlimo naime, da je savez našeg i magjarskog naroda uvjetovan ne od ljudskih hira, nego od geografičnog položaja i od obrane naših naroda, protiv njemačkoj bujici. Kad bi Magjari bili drugoga mišljenja i tako osujetili

pravedan sporazum, mi bi ih žalili, jer bi na taj način oni osujetili za mnogo vremena ono, što mora silom okolnosti i položaja da prije ili poslije nastupi. Uvjereni smo, da bi ih budućnost dovela pameti. Nego izgleda, da su se Magjari već dosta iz prošlosti naučili.

Magjarima se i ovih dana podmetala stupica. Glede *unutrašnjih pitanja* ostavljale su se magjarskoj koaliciji slobodne ruke. — Drugim riečima, nudilo joj se, da može sa narodnostima u Ungariji i sa istim Hrvatima činiti što hoće, samo neka popusti u svojim zahtjevima. Koalicija nije se dala na liepak i kriza u Ugarskoj traje i trajati će još dugo. Nastupit će možda ljube borbe nego su bile do sada.

Do čega se može još doći nije lahko previdjeti. Svakako biti će još težkih kušnja. Ako će se u toj borbi odlikati i pobijediti, Magjarima treba pomoći. Tu pomoć im niko ne može pružiti nego Hrvatski narod. A on je sve pripravio, da im bude važan saveznik. U kući svojoj uzastojao je da bude složan i moćan u času borbe. — I ako svi znači ne varaju, narod hrvatski će tu borbu zapodjenuti, ali samo onda ako bude osvjedočen o iskrenosti svoga saveznika, ako bude imao u ruci sva jamstva potrebita i kadra, da ga uvjere o jednakim dužnostima i jednakim pravima borbe i pobjede. Bez toga narod hrvatski će mirovati, jer u nijednom slučaju ne može mu biti gore nego je danas, a u ludo neće se izlagati za nikoga.

Ove misli mi smo smatrali dužnošću, da iznesemo pred skorim sastankom na Rieci, a našim odbornicima ne treba ni spominjati, da od njih narod hrvatski očekuje obzirnost i nepopustljivost. Obzirnost u načinu, nepopustljivost u jezgri naših narodnih tražbina i prava. Ako se oni budu, kao što smo uvjereni, toga držali, oni će izpuniti svoje otačbeničko poslanstvo, i bio uspjeh dogovora kojimudrago, moći će vedra čela reći, da su učinili što je današnji položaj našeg naroda od njih zahtievao. A to je dosta. Preko toga oni ne će i ne mogu ići, pa mi njihov sastanak sa magjarskim odborom od srca pozdravljamo, želje, da se više ne bi odgadjao.

Trgovačko-obrtničke komore.

Primamo od jednoga obrtnika iz mjesta i radi nepristranosti tiskamo:

U cijenjenoj „Hrvatskoj Rieči“ broju 75 bio je članak, u komu se kritizira djelovanje dalmatins-

kih trgovačkih komora, te se obzire na prilike u Šibeniku i članove izabrane od ovoga grada, za koje se ne bi znalo ni koji su.

Dok se uzimlje u pretres naše trgovačke komore, kritika može da bude samo korisna. I mi naime priznajemo, da su naše trgovačke komore vrlo slabo organizovane, tako da o kakvoj inicijativi s njihove strane malo se kada čuje, a po tom ni njihov glas ne može da bude uvažen. Glavna mana ima se pripisati pomanjkanju stručno izučeno osoblja tako da su tajnici, koji su drugovjeđe duša komore, kod nas ljudi, koji su se posvetili drugom zvanju, a uz to koji sat na mjesec posvete i komori. Njihovo djelovanje ograničuje se na tekuće poslove, ali da bi oni proučavali naše ekonome prilike, izdavali stručne radnje, poticali komoru na važne zaključke, o tomu nema ni govora. Na taj način, nije čudo da naše komore ne odgovaraju svrsi tako da bi se moglo o njima kazati da je nisu nikada ni shvatili.

Nego, držimo ipak da je prigovor iznešen protiv članovima ovako slabo organiziranih komora, a po gotovo protiv onima u Šibeniku, dosta preostar.

Stalni su članovi zadarske komore iz našega grada g. Dimitrij Medović, Emanuel Fenzi a dopisujući član g. Bontempo.

Dopisujući član, kako nam je poznato, odgovorio je na sva pitanja, koju su mu dolazila sa strane trgovačke komore.

Dok stalni član D. Medović prisustvuje sjednicama komore, poznato nam je da je g. Fenzi nastojao u svakom pitanju da izvrši svoju dužnost. Tako se je zauzeo za društvo Pio Negri i dr., jer se ovo na njega obratilo, pa ne samo da je komoru o tomu pismeno izvijestio, već je i u Zadar otišao da bude na sjednici komore, na kojoj se je pitanje imalo da pretresa. Amo ne spada pitanje da li društvo Pio Negri i dr. udovoljuje zahtjevima trgovaca, ali je pohvalno što član komore uvijek je spravan da se zauzme za svako trgovačko pitanje, kad se njemu obrati kojimudrago obrtnik ili trgovac.

Tako je istina, da se je malo tko zauzeo za telefonsku svezu u Šibeniku, koliko g. Fenzi. On je prvi molbu sastavio i nastojao da se toj želji udovolji.

On je također posredovao da bi došlo do sporazuma u pitanju poreza, što bi obćini imalo da plaća irdralično društvo.

Tako godine 1900 on je zastupao zadarsku komoru u Beču, kad su se bile sastale komore monarhijske da odlučne ima li se obnoviti klauzola u ugovoru s Italijom.

Po tomu pravica zahtieva da se prizna da se je gosp. Fenzi zauzeo ne štedeći ni truda ni troška svaki put, kad se togod na njega obratio. Nego kod našega svijeta, pa i trgovačkog, fali svake inicijative; nitko se ne miče, nego kada je zlo već tu.

Ovoliko htjeli smo da opazimo članku tiskonom u „Hrvat. Rieči“. Naša bi želja bila, da ne ostane na onomu članku, nego da vjesto pero upre u sve mane našega života, a po gotovo na one naših trgovačkih komora, koje, kako rekosmo, boluju baš na anemiji i prava su prilika naših trgovaca, koji kao da nemaju smisla za nikakvo važno pitanje.

Ako je članak „Hrvat. Rieči“ smjerao pak da u komoru na mjesto današnjih stupe članovi Hrvati, to ne može da bude nikoma krivo. Neka se stisna naš narodni redovi, ali pod uvjet da članovi, koji bi bili birani, budu sposobni ljudi. Takovi, koji će izbor primiti ne kao čast, već kao tešku dužnost, koju će savjestito služiti.

Ovoliko naš obrtnik, a mi s naše strane prepuštamo rieč našem dopisniku stručnjaku, neka on sa strukovne strane razsvietli ovo za Dalmaciju vele važno pitanje.

Iz društva „Ciril-Methodskih zidara“.

Društvo ovo imalo je u nedjelju 28. pr. mj. svojju prvu glavnu skupštinu na temelju novih potvrgljenih pravila. — Iz izvješća tajnika „zidara“ Milana Sucháneka važno sljedeće najzanimivije podatke: Sjednica kluba bilo je tečajem minule poslovne godine 24 redovitih i 5 izvanrednih, te su stvoreni sljedeći zaključci: Sa tvornicom žigica Adama Reinsera bijaše sklopljen ugovor, prema kojemu ista daje od žigica pod klubskom etiketom „zidarima“ stanoviti postotak u korist „druže“. — Dne 10. travnja o. g. bilo je odlasništvo „zidara“ aa sprodu velikog biskupa i dobrotvora naroda J. J. Strossmayera, koncem mjeseca lipnja odazvalo se pozivu „zidara“ „Celjsko pevsko društvo“, koje je ovdje dalo jedan koncert u korist slovenske istarske družbe ov. Cirila i Metoda. — Koncem mjeseca kolovoza sklopio je klub ugovor sa „Bjelovarrkom parnom mljekarnom“, koja će staviti u promet svoje specialitete sira pod etiketom „zidara“, a u korist istarske družbe. — U sjednici od 14. rujna primljen je predlog tajnika, da se za sve hrvatske zemlje uvede „narodni porez“, te je posao ubiranja istoga povjeren povjerenicima (ima ih do 400), čisti prihod ove zbirke iznaša danas K 3044.73. Istodobno pristupio je klub Clearing-prometu poštanske štedionice. — U sjednici od 5. studenoga primljen je drugi predlog tajnika, da se dadu tiskati izkaznice za društva a u korist „druže“, vrlo krasnu sliku izradio je naš domaći slikar umjetnik g. Bela Čikoš, te se prodavaju po 20 fil. po komadu.

Na žalost ne pokazuju naša društva za iste niti najmanje zanimanje. Od ogromnog broja naših društava odazvalo se pozivu „zidara“ objavljenom u svim hrvatskim novinama tek jedno društvo! U obće opaža se, da naša društva slabo ili nikako ne

Hrvatski sokolski Koledar 1906.

Izdava savez hrv. sok. družt. uredio Dr. Franjo Bučar.
Zagreb 1906 — Dionička Tiskara.

Koledar je džepnog formata, katoličkim i grčko-iztočnim svetkovanim sa bilježkama i spomen-danim, među točkam ne nahode se uspomene osnivanja, otvora, ni blagoslova Hrv. Sokola u Vodicam i u Šibeniku, te ni drugih važnijih zgoda po sokolstvo.

Kretanje vlakova u Zagrebu. — Tu nema odlaska ni dolaska riečkog vlaka, što je od nužde po primore, a osobito po Dalmatince.

Članak D. B. Vinkovića: „Što će nam Sokoli i kako se ustrajaju?“ poučan je po sokolaša, kao i po novo ustrajajuća se sokolska društva, nu u nekim točkam nije isti uputan po društva u Cielajtanji, i baš u pogledu pravila i biljegovanja istih, jer se kosi sa amošnjim fiskalizmom opstojeh propisa. I to nam je dokaz, kako se, u današnjim prilikam, nemogu još poprimiti zajednička uzorna pravila! Tako isto gdje je govor o podružnicam, za koje takogjer imaju se podastrieti pravila Vladi na odobrenje.

Dr. Vinković, zgodno preporuča sveučilišnog mladeži življi rad oko Sokolstva. — Istoj je želi-

bože danas mnogo više do bombastičnih članaka i fraza, nego li do rada u naroda.

Cielji pak članak zadoben je plemenitim čuvstvom, kojim odise rodoljubno srce D. B. Vinkovića, te sokolske pčele radilice!

Dr. Lazar Čar orisao je cijelu povjest „Sa veza hrv. sok. Društava“, pa je taj opis zanimiv, jer mnogina bijaše nepoznat u opće cio rad oko Sokolstva. — Ipak ima črtu u kojima se odaje hegemonija splitskog Sokola nad ostalim društvima u Dalmaciji. — Nu to će izglatiti sok. deviza jednakosti i ravnopravnosti.

Važnji zaključci „Saveza hrv. sok. društava.“ Ti bijahu na žalost stvoreni u odsutnosti mnogih sokolskih predstavnika. — Uzrok, što društva nemogu upadati svakog mjeseca u trošak za sjednice „Saveza“. Primljeno odlied odobravam, a tako isto i pozdrav na vojnici, a ne od srca. — Sada „Sokoli“ nisu prosta društva, oni bo sačinjavaju jednu jaku skupinu, oni su narodna vojska, a kao takovim treba, da je i pozdrav po vojnici. — Sve vojske pozdravljaju salutovanjem, pa zato je bez temelja prigovor, da je taj pozdrav „austrijski.“

Ovi vrst pozdrava mi ne odobravam. Ne smije se ići za tim, da sokolstvo oponaša u svemu vojništvo. Pozdrav od srca vrlo je karakterističan i najbolje odgovara načelu bratstva. Taj pozdrav morao bi jedino postati obćenit.

Odobrena zastava neodgovara sokolskom duhu! Jer dok na zastavam svijju vojničkih regimenta, ponosno se koči jednoglavi ili dvoglavni orao, sa sokolske se zastave skidiva Sokol-ptica, ta oznaka sokolskih društava. — Savez doduše preporuča čednost troškova, ali kad se mlado društvo znađe odlučiti na trošak odjela eventualnog slavlja i nabavu zastave, može potrošiti i kojih desetak-dvaest kruna više, te imati zastavu sa Sokol-pticom.

O unutrašnjoj organizaciji sokolskih društava. Tu Dr. Fr. Bučar dieli dobru uputu novoustrojenim sokolskim društvima, kao i o stezi, koja ima da vlada u društvu. Isti je brat skupio u jedan imenik svu hrv. sok. gimnast. hijgien. književnost.

Brat Dragan Sulec trudio se oko popisa sokolstva e da ga što bolje uredi, nu ipak baš tu, podkralo se najviše pogrešaka.

Pod rednim brojem 2) nahodi se popis Hrv. Sokola u Drišu (osnovan god. 1903.), a isti je ponovno imenovan pod rednim br. 31 i to megu društvim osnovanom u 1905. Nadalje za isti Sokol, nisu označene časti pojedinaca u odboru.

U opširnem popisu nahode se odbori i prednjački zborovi Dubrovnik i Mandaline, dok Vodičke, osnovane još prije, jedva su spomenute.

Iz popisa se razabire, da se ne pokoriše odluci Saveza u pogledu naziva društva, Karlovac,

Mandalina, Pula, Sarajevo, Sušak i Vukovar.

Pod br. 24, 25, 26 i 28 ne povratise statistične iskazne sokolska društva u Blatu na Korčuli (a ne na Braču) u Gradcu, u Metkoviću i u Janjini na Pelješcu i bivaju uvršteni u redni broj pomenotog popisa, dok ista društva, još i danas ne postoje. Ista su pače opet imenovana megu osnovanim u 1905.

Što je još čudnije, ni u popisu, ni u statističnom pregledu, nema ni govora o Šibenskom Sokolu, koji inače broji do 200 družinara.

Zadar je u statistički spomenut s 35 sokolskih odjela, a nema nijednog.

Statistika nosi još na više mjesta pogrešaka. Dakako, u tome su valjda kriva i ista društva, radi slabih obavijesti.

Inače Koledar zgodan, a bio bi dobro došao megu sokolaše, da je jeftiniji.

Vidi se, da je cijela sokolska stvar još u početku. Hoće se truda i rada, da se svaka izglati, Nek nas bodri pjesma:

Pa bio tvrd i dalek put,
Sokol svoj ne žali trud!

Franjo Ženko Donadini.

mare za našu vriednu istarsku družbu. „Narodni biljež“ danas skoro iztežava, jer za isti nema kod naših rodoljuba i večne družtva baš nikakvog shvaćanja, što najbolje dokazuje činjenica, da je tih biljež razpačeno tlokom čitave lanjske godine samo 400.000, a čisti prihod iznaša tek 4622.25. kruna, sa tražbinama K 6588.37. Doskoro doći će u promet ogrlice, orukvije, i vrvatinoj od petkotom kluba, koje će razpačavati „židar“ Ivan Djaković. Dne 6 siječnja o. g. priredio je klub običajni veliki koncert u korist „držbe“. Materialni uspjeh istoga na žalost daleko zaostaje za prihodom zabava prijašnjih godina, nu uzrok tomu nema se tražiti u klubu ili upravi njegovoj nego u okolnostima, pod kojima je bio i još k tomu radi sudjelujućih na bazu ruku primljen. „Židari“ namjeravaju tečajem ove godine uvesti još nekoga novu vrela izdavanja „družbi“. Danas spomenuti čemo samo izdavanje ljetopisa kluba i osnutak podružnice u Osijeku. Članova imade danas ovaj klub: 2 začasna i 63 redovnih.

Iz izvješća blabajnika g. Ante Biljana razabiremo da je lanjske godine sabrano za „družbu sv. Ćirila i Metoda“ za narodni biljež K. 4.622.25 zbirke K 3.160.81, prihod klubskih žigica K 2.408.53, prihod od koncerata K 4.139.71 kamati K 35.90, sveukupno sabrali su i odpremili ravnateljstvu „družbe“ ova četica „židara“ ljeop svotu od K 13.836.09. — Točnost vođenja računa potvrdili su članovi revizionskog odbora „židari“ N. Ratković i M. Kučera, te je koji blagajniku, toli tajniku izraženo podupuno povjerenje i hvala. — Kod izbora upravnog odbora budu izabrani per acclamationem za predsjednika E. Korintzer, a u upravni odbor: A. Biljan, M. Kučera, L. Pole, M. Oršanić, A. Stalder, I. Štamić i Milan Sočanek. — Potonji izjavio je, da ne može izbora prihvatiti i odstupa od časti tajnika, koji je obnašao od osnutka kluba, sa motivacijom, što poslovi kluba iziskuju čovjeka, koji se mora lih klubu posvetiti.

Carevinsko vieće.

Zastupnička kuća glasovala je zakon o uređenju mir vina privatnih činovnika. Primljen je predlog Bla kina, da se ovaj zakon proširi i na težake i vrtlare, itd.

Talijanski zastupnici interpelirali su vladu, za što je trčenskom nacipniju oduzela povjerenje. Ministar Rylanit odgovorio je, da je vladu, t. j. po tupala radi toga, što su se činovnici nacipnija ponašali neprijateljski i prama državi i sudjelovali u protunastupničkim manifestacijama. Dodao je, da ovaj korak vlade nije napreren n ti protu grudu Trstu, niti protu njegovu nacelnicu. Preko odgovora talijanski su zastupnici neprestano prigovarali.

Medjut razdraženost Nijemaca proti izbornoj reformi utajala se je. Oni nisu u pitanju složni. — Jedni u njoj vide veliko zlo, drugi ne.

Austrijsko-srbski sukob.

Obzirno na srbsko-austrijski sukob srbska vlada nastoji predusresti sve manifestacije, koje bi mogle dati povoda daljnim nekorisnim agitacijama. S toga se želi, da bugarski trgovci odgode svoj najavljeni posjet u Beograd. U sukobu austrijsko srbskog carinskog rata, politički krugovi sumnjaju, da li bi Bugarska zbilja pomagala Srbiju. — Drži se da bi u tom slučaju Bugarska manifestirala svoje simpatije prema srbskim trgovcima, ali da bi se i okoristila tim carinskim ratom, kao što čini i sada, kada je zabranjeno izvažiti srbsku perad. — U tajnoj sjednici Sobraanja u Sofiji posebnom imenovana komisija izvjestila je o rezervama u vojničkim skladistim. Izvješćem su zastupnici bili zadovoljni, te se uvjerila, da su bugarske ratne pripreme u redu. Komisija je izjavila svoje mišljenje i o novim potrebnim zajmovima, da se pojačaju oružanja.

Konferencija u Maroku.

Sastao se je odbor izvjestitelja, koji ima na log, da redigira osnovu o carinama i blagajni, u koju će se uplaćivati carinska pristojba, određena za poboljšanje luka. Dosaste će se sedmice razpravljati o izvanjnoj banci, a sledede sedmice o politici. Mnogi izvjestitelji cene po tom, da će konferencija dovesti svoje viećanje za tri sedmice, ako se ne dogodi stogod nepredvidiva. U osnovi, koja se sada studira, najinteresantnije je pitanje blagajne za carinsku nadpristojbu, jer se radi o tom, da se odluču, komu će se povjeriti prava blagajne. — U ovaj točki mogle bi Njemčaka i Francuzka po prvi put, od kad se sastala konferencija, doći u sukob. — Marokanski delegati izjavljuju, da oni nisu učinili nikakvu osnovu za organizaciju policije, te da je ona osnova, koja im se pripisuje, apokrifna.

Širite „Hrvatsku Rieč“

Iz Banovine

Mjere proti Ugarskoj. Javljalo se, te kasnije demontiralno, da je u Českoj vojaska radni prilika u Ugarskoj. Mogu vam javiti, da je i u Slavoniji koncentrirano konjanitvo za eventualne mjere proti magjarima.

Dr. Amruš i od magjarona izigran. Vlada je d. r. Amruš dala sa svoje strane veliku zadovoljštinu imenujuć ga komisarom gradskog poglavarstva te mu obećala svoju podporu pri idućim gradskim izborima proti opoziciji. Nego činovništvo kao da se rebelira, te misli pri izborima brisati iz Istine magjaronske d. r. Amruša, jer sama ne drže spojivim sa svojim ponosom, da glasnju za čovjeka proti kojemu su zadnjih naknadnih gradskih izbora glasovali, o koji je sada nenadno okrenuo kabanicu. Dakle, slatkog Amruša ne će opozicija, ne će ga ni magjaroni; izigran je, i zaslužio je, pa neka mu bude!

NAŠI DOPISI

Novaja.

Kod nas svaki koji dodje iz Amerike donese sobom samokres, i tako u Novajli, i ako je razoroženo mjesto, ima oružja i oholih glava, koje daju mislići poštenim obiteljima. U subotu u večer dneva 3. t. u selu čuto se je, neki kožu 30, a neki 40, a neki i 50 hitaca iz pušaka, nasto je izasla patrola žandara i vapske nekog Daba-Peranica, kojemu su odmah pušku dočecuku, nož, toliko praha i druge municije. Ovaj je bio izemgu brojnog svog družtva, koje je pobjeglo. Na upit, koji su š njime bili, odgovori da ne pozna nikoga. Često se i štete počinjaju i nikoga da je moguće zateći. Kroz malo vremena samo, bacili su L. T. Crnković u noći nekoliko bačava u more, pokušali su Braći Markovina odriestiti barku i pustiti je kočom, smradom su više puta, i raznim, omazali kosa vrata. Pomenutom Crnkoviću su posjekli 9 komada namrnutih i razsadjanih voćaka. Pucanje kamenja malo koja večer da se ne traje, tako da čovjeka je strah u večer ili u noći pružiti glavu kroz prozor ili vrata. Znamo da sve ovo žandarmarija javlja i tužila je za sumnju neke kolovodje, pik niti politička niti sudbena vlast nije još ništa poduzela. Ovime ih na to podsjećamo, jer najposlije moglo bi doći do pokolja kako je i dosada bilo u Novajli, pak se onda sve novajce osudjuje. Preporučamo se dakle dokle je na vrijeme, t. j. dokle velikog zla nema.

Komiča.

Na 1. Februara priredila je naša akademiska omladina veliki pučki ples na korist družbe „Sv. Ćirila i Metoda“. Velika općinska dvorana bila je sjajno i ukusno nakličena, kakvu je do sada još ne vidjemo amo. Večer je prošla uz rietku živahnost i veselost, a zabava je trajala do 6 sati u jutro. Na nije samo zabava bila vesela i živahna, nego se je utjerala i liepa svota.

Darova za lutriju, koja se je uvela iste večeri, bilo je preko 90, a novčani je prihod premašio 1.200 kruna. — Čisti je prihod bio predan mjesnoj po družici.

Ples su počastili svojim posjetom — usprkos ružnom vremenu — i neke gospodice i gospoda iz Visa, između kojih i vriedni nacelnik gosp. vitez Serafin Topić, koji u svojim pristupom poljepšali zabavu.

U jednu riev ples je ispano baš krasno sa svakog pogleda i služi na diku oiboru.

Čujemo, da akademičari kane svrhom mjesaca prirediti još jednom plesnu zabavu, i to na korist mjesnih siromaha. — U sto dobrih časa i sreto!

DOMACE VIESTI

U izvršni odbor riečke resolucije birana su dva nova člana: Dr. Medaković iz Zagreba, i Dr. Pugliesi iz Dubrovnika. Na odbor, koji sada sastoji od 7 članova, imat će predhodne dogovore na Rieci oko 16. ov. mj.

„Majka Jugovića“. Književnik g. Ivo Vojnović, autor čuvene „Dubrovačke Trilogije“, čitao je ovih dana u Splitu, u užem krugu prijatelja i književnika, svoju novu simboličnu dramu „Majka Jugovića“. Svi, k-ji su slušali to čitanje, kažu da je djelo i po umjetničkoj obradbi i po ideji nešto veličanstvena. Na 17. ov. mj. prikazivat će se u hrvatskom pozorištu u Beogradu, a za tim će biti štampano.

Pregovori za uređenje jezicnog pitanja. Dne 1. ov. mj. sastat će se u Zadru odlasnici kluba hrvatskog, srbskog i talijanskog, da viećaju glede uređenja jezi nog pitanja u Dalmaciji.

Ante Anštin Ivin iz Zlarina bio je jutro promoviran na čast doktora licencijata u Beču. Srdnačno čestitamo mladome doktoru i njegovoj obitelji.

Žrtva rabota. Prebjučer je radnik Radić iz Polacica kod Šibenika nesretno zaglavio pri radnji u Ornicu. Zdrobio je je vazom sa uspinjače. Preporučuje se nadzornistvu radnja malo više pounje pri ovakom poslu tim više što ovo nije prvi slučaj.

Nova starješica milosrdnih sestara nezna hrvatski. Došla je na to mjesto u hrvatski Šibenik zauzimajući Zensalski Odbor. Evo nova ilustracije našemu članku „Prilike u Dalmaciji“.

Zemaljski Odbor Sritej *Dringja*. Evala!

Uprava „Sokola“ moli nas, da javimo, kako je jedna od gospodica, koje su prodavale srečke za lutriju, izgubila snopić istih i to od serije br. 4 nešto preko polovice. Tko bi taj snopić našao, neka ga izvoli prelat na naše uredništvo ili upravi „Sokola“. U slučaju da se ne nađe i da ne bude predan, izlubljuje srečke te serije ne će dakako igrati pri lutriji.

Za ukinuće projačenja. Narodni odbor u ovu svrhu izabran na jednoj od za njih sjednica družtva sv. Vinka od Paula viećao je sinoć skupa sa članovima občinskog upraviteljstva. Viećanje je je dovelo do konkretnih zaključaka, po kojima je očekivano, da će se ovo za naš grad toli važno pitanje do mala sretno riešiti. Ugledna občina živo se je za stvar zainteresovala, pa se sudano, da će u ovakome nastojanju naći odziva i podpore kod celog dobrosmislećeg građanstva.

Uz Blata od našeg dopisnika, koji se je u 78 broju našeg lista bio potužio na onomajšnju školu i poštu, primamo obavijesti, da je bio krivo izvješće o jednoj i drugoj stvari, te da oni njegovi navodi ne odgovaraju istini. — Dok ovo dopisimo upozorujemo njega i u obće sve naše dopisnike, da se svaki put pro dobro osvjedoče o istim svih okolnosti i odnošaja, o kojima hoće da pišu, jer mi, ne poznavajući sve mjestne prilike ne možemo računati nego samo na pouzdanost i iskrenost naših dopisnika.

Poštarski saobraćaj s Trstom i Riekom ovih je dana zapriečen što radi nevremena, što radi štrajka ložaca i mornara u Trstu, pa tako ove već od 3-4 dana ne dobismo ni novina ni dopisa sa sjevera. Čitaoći će nam za to oprostiti, ako u ovom broju nema dovoljno najnovijih vijesti.

Uz Bečine nam se tuže na neuredjenost one luke. Ovih dana Marjan Zmircić iz Ista kreo je brod kočevica. Da ukrea 1400 stari izgubio je 7 dana, polovicu kočica morao je krcati na sred mora, daleko od obale, radi velike plitčine. Pomorskoj vladi stavljamo još jednom pred oči tu zapuštenost.

Novi list u Osijeku. Kako nam iz Osieka javljaju, izdavat će tamo gosp. Hugo Spitzer, odvjetnik i gradski zastupnik, novi posve neodvisni politički privremeni časopis p imenom „Osiečki Tjednik“. Novi ovaj list izać će predhodno svakog ponedjeljka, a bit će mu zadaća popularizirati program narodne stranke izvan parlamenta. — Kraj „Dnevnoa lista“, „Narodnih Novina“ i drugih listova u službi nesretnog sistema u Banovini, osnutak „Osiečkog Tjednika“ ne samo što smatramo skroz suvišnim, nego i pogubnim za naše javne prilike.

Porotna razprava o dogodjaju u Polesniku

Sjedi iznivanje svjedoka. U obće u svim tim svjedokanstvima nema ništa osobita, ništa što bi u sumu stvar unelo više svjetlosti. Radi toga samo napominjemo isena ih svjedoka, jer navajđanje njihova kazivanja osim što bi nas na dugo odvelo, ne bi ni malo zanimalo naše čitaoce.

Izpitani su dakle posle gosp. Trigara svjedoci: Marko Kovačić, Toma Barjančić, Ante Gurgurica, Ante Baljak, Pensa don Ivan, Antan Rosay, Krsto Lončar, Andrija Jukić, Blaž Kovačević, Jakov Milić, Ante Lončar, sestrica Matronja Gezy, Dr. Rudolf Battara, Jakov Marinović, Stipan Marinović, Grga Lukić, Brkić Frano, oružnik Ante Jurić, Dr. Božo Perić, Šarić Ant, Kuzma Marinović, oruž. stražničar Matija Šibš, Vice Junaković, Ivan Melada, Antun Stupčan, Viktor Scarpa, Degio-nani Dimitar, Fanfogna knez Kolan, Valentić, Ivan Roli, Don Ante Pavlović, Stanišev Orlić, Dr. Rimilo Nikolić, te se čitaju za raspisni pok. P. Basuttina i Antuna Šulora, bivšeg ravnatelja zadarske bolnice.

Za kazivanja Marije i Petra Dušića i njihovih sluga Grgice Vidiušić i Spira Pačara razprava se proglašuje tajnom. Pablika je medjutu izšla iz dvorane.

Izpitani su za tim svjedoci: Savjet, de Dano, Mate Danjnović, Dr. Gjuro Petranović, ožda Don Ante Jagić, E. Pattay, Mara žena obuznena Simuna Kovačevića, koja se oim te sije dočanstva, Marcel i Izidor Paparella, Grazi an Marković, K. Neimayer, zahar, kamotik Passovoli, ševlje R. Paulin i Vitorelli, Don Ante Vukić, Ante Jukić p. Šime, Ivan Perkerić, glavica Ražanca, Jure Baljak, Niko Maršan, Barica Deša, Marjan Župčić,

Marta ud. Oštrić, majka obuznena, Don M. Smirčić, župnik u Posedarju, Marica Oštrić, sestra obuznena.

Izmedj svih ovih svjedokanstva imaju nešto važnosti ono majke i obuznena. Njihovo je kazivanje obširno, iscrpljuo i biljiba u obće svaku sumnju o sudjelovanju Antunijete Oštrić kod umorstva pok. A. Raunigaj.

Izpitani su za tim Kazna Novaković reč. Ćiro, Mato Vladović, Dajo Marinović, Henrik Šehiek, Mijat Štulić, Šime Barić, Nikola Kovačević, Ivan Barić, Martin Marinović, Matija Zena Ivana Barića, Šime i Niko Maršan, Ivo Stalić, Martin Zrilić, Adam Demo, Lovo Deša, Ivan Demo, Srećko Dr. Ioghini, Don Šime Mestrovic, Adele Viličić, Dr. Stecniak, mjerac Draganić, Don Šime Matušina i Don Ivan Štulić.

Kad se zatim u utok nastavlja razprava, proglašena je ones tajnom, dok se izpitao svjedok Stipan Brkić, koji je naveo neke potankosti o salama i riečima izmjenjenim između A. Oštrić i sluga Kovačevića.

Sluši kazivanje svjedoka Nikole Dukića p. Dujna, Šimuna Krajevca Ivanova c. k. oružnika, koji pripovjeda, kako je one večeri bio pozvan, došao u župničku kuću i našao stari mrtvu. Ne navajda ništa novo.

Svjedoci zatim Ivan Zekić p. Jakova, koji vidi da mu je Kovačević u tamićni rekao: „Dajem li ti škripac neću sam preko lokve“.

Obuzničnik tu poriče. Čita se za tim kazivanje Frana Raunigaja polubratra pokojnoga, a za tim pisma pisana od žandara Galetara Frana Raunigaja, carinara u Pletroviću.

Svjedok Frane Raunigaj, carinarski prijannik biva tkočiger izpitat. U njegovim izjavama ima mnogo neuglasnosti.

Izpituje se zatim svjedok Ivan Bjeladinović Matin. E. k. oružnik. I on pripovjeda poput Krajevca događaj, u koliko ga je shvatio, kako je one večeri došao, stupio u župničku kuću. Potankosti navajđanja padaju na teret Kovačevića.

U utrak večer nastavljena je razprava. Izpitat je Ivan Jukić, a onda Marjan Kalajžić, oruž. postrovođa. Kazivanje ovog svjedoka izaspi senzacionalnih odričaja. Najprvo i on pripovjeda, kako je sve našao i opazi, kad je one večeri došao u župničku kuću, a onda kaže, kako mu je neki Kojo Bogunović, koji je od zadarskog Suda bio osudjen na 5 god. teške zandice, pa pušten na slobodu, kazao mnogo šta važna uz zahtjev obećanja, da sve ostane tajnom. Taj Bogunović izpriopovjedio je u kasarni d Polesniku sve, što mu je Kovačević u tamićni kazao, kako mu je povjerio i odrič, da je on stari ubio po nalogu Ant. Oštrić, koja da mu je za to obećala 1000 for. Kalajžić prena tome kazivanje Bogunovića iznosi sve, kako je Kovačević adešio i postupao pri izvedenju umorstva.

Izpitat je zatim isti Kojo Bogunović pok. Mekše, koji ponajviše i potvrđuje sve ono, što je postrovođa Kalajžić kazao.

(Štetić)

ZADNJE VIESTI

* Bečke viesti donose da je Austro-Ugarska sprava dignuti zatvor srbske granice i pozvati srbske delegata u Beč za nastavak pregovora.

* Za novih pregovora između Austrije i Srbije zatražen je odstup srbskog ministarstva.

* Knez Trubeckoj, izjavio je, da svi njegovi drugovi, složno predviđaju u Rusiji stvarnu agrarnu krizu za proljeće. Seljačtvo će po svojoj prilici znaneti posjede, a prigodom razdijeljivanja istih mogao bi buknuti građanski rat. Jedina nada, da se ukloni nesreća stoje u tom, da se s mjestu sastoze državna Duma. Knez Trubeckoj izjavio je isto i pred carem.

* Redigovan je novi zakon, polag kojega će sve osobe, okrivljene za zločine revolucionarne naravi, biti predane ratnom ruskom sudu. „Savez 30 oktobra“ javlja, da će podpirivati vladu, samo ako bude provajđjala načela ustavne monarhije, najavljena u manifestu od 30. oktobra. Dosle se je za ovaj savez držalo, da je posve pod utjecajem birokracije, kojoj i pripadaju mnogi njegovi članovi.

* Somino je viećao sa Lužati-em. Izgleda, da će Sačehin biti sigurno povjerenim ministarstvo poljedjelstva. Carmine, izvinyujući se slabim zdravljem, odklonio je za seba, da udje u kombinaciju. Somnino prijatelji i zastupničkoj knji vele da će ministarstvo biti brzo upodjempjeno. Giolitti je proglasio neistinitom viest, da on misli otići u inozemstvo. On će ostati na svom zastupničkom mjestu i nastojati da složni elemente lievica.

* Kretska vlada pristajeta da izplati odštet obiteljima u Cambanu ubijenim tajjanskim vojnika.

* Polcija je u Parizu osudila više demonstranata na omanje kazne. Iz pokrajine javljaju izkaza prigodom preuzimanja inventara. U Le bois je računeno više osoba. - U Parizu preuzet je inventar u